

TED ANKARA KOLEJİ VAKFI ÖZEL LİSESİ
ULUSLARARASI BAKALORYA PROGRAMI

A1 TÜRKÇE DERSİ UZUN TEZİ

“ Adanın Kıyılarında ”

Rehber Öğretmen: Zühal Baloğlu

Öğrencinin Adı: Zeynep

Öğrencinin Soyadı: ASLAN

Diploma Numarası: D1129-010

Sözcük Sayısı: 3967

Araştırma Konusu: Buket Uzuner’in Kumral Ada Mavi Tuna yapıtında odak figürlerin kişilik özelliklerinin iç içe geçmiş ilişkilerine etkilerinin incelenmesi.

ÖZ

IB programı, A1 Türkçe Dersi uzun tezi kapsamında hazırlanan bu çalışmada, Buket Uzuner'in "Kumral Ada Mavi Tuna" yapıtında odak figürlerin kişilik özelliklerinin iç içe geçmiş ilişkilerine etkileri incelenmiştir. Tezin giriş bölümünde, yapıtın odak figürlerinin birbirleriyle ilişkileri hakkında bilgi verilmiş ve bu ilişkilerin gelişiminde kişilik özelliklerinin önemli bir etmen olduğundan söz edilmiştir. Çalışma, ikinci bölümde araştırma konusu kapsamında iki bölüme ayrılmıştır. Birinci bölümde yapıtın odak figürleri olan Tuna, Aras ve Ada'nın kişilik özellikleri ayrıntılı inceleme yöntemiyle irdelenmiştir. Her figürün birbirinden farklı ve birbiriyle ilişkilerinde önemli pek çok kişilik özelliği olduğu görülmüş, bu nedenle karakterler ayrı ayrı incelenmiştir. İkinci bölümde ise bu odak figürlerin birbirleriyle ilişkileri kişilik özellikleri karşılaştırılarak ele alınmıştır. Tez, yapıttaki odak figürlerin kişilik özelliklerinin birbiriyle ilişkileri üzerinde yadsınamayacak bir etkisi olduğunun görülmesiyle sonuçlandırılmıştır.

(124 sözcük)

İÇİNDEKİLER

1.GİRİŞ	1
2. KARAKTERLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ	2
2.1.Tuna	2
2.2.Aras.....	3
2.3.Ada.....	5
3. KARAKTERLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN VE ARALARINDAKİ İLİŞKİLERİN KARŞILAŞTIRILMASI.....	7
3.1. Tuna ile Aras.....	7
3.2. Ada ile Aras.....	10
3.3. Ada ile Tuna.....	13
4. SONUÇ:	16
5.KAYNAKÇA:	19

Araştırma Konusu: Buket Uzuner'in "Kumral Ada Mavi Tuna" yapıtında odak figürlerin kişilik özelliklerinin iç içe geçmiş ilişkilerine etkilerinin incelenmesi

1.GİRİŞ

İnsanların kişilik özellikleri birbirleri arasındaki ilişkileri yapılandıran önemli etmenlerdendir. Bir insanın duruşundan bakışına, alışkanlıklarına kadar kişiliğini oluşturan her şey aynı zamanda onun başkalarıyla ilişkilerini de şekillendirir. Bu nedenle kişinin çevresiyle iletişim yeteneği bir bakıma kişilik özelliklerinin elverdiği ölçüde gelişir.

Buket Uzuner'in "Kumral Ada Mavi Tuna" yapıtında da odak figürler arasındaki ilişkilerin temelini bu karakterlerin farklı kişilik özelliklerine dayandığı söylenebilir. Yapıtta odak figürler arasındaki ilişkiler akrabalık, dostluk ve aşk ilgisine dayalı gelişir. İstanbul'un Kuzguncuk semtinde doğan ve büyüyen iki kardeş Tuna ve Aras, bu akrabalık ilişkilerinin yanında aynı zamanda birbirlerinin en iyi dostlarıdır. Tuna, yakışıklı, cesur ve güçlü ağabeyine hayran, Aras da kendisine bu denli hayran kardeşinin ilgisinden oldukça memnundur. İki kardeş arasındaki bu ilişki, oturdukları sokağa yaşadıkları dönemin ünlü sinemacıları olan Süreyya Mercan-Pervin Gökay çiftinin taşınmasından sonra değişime uğrar. Artık Aras, Tuna'nın kendisine olan hayranlığını, bu ünlü çiftin kızı Ada ile paylaşmak zorundadır ve kendisi de belki hayatında ilk defa yaşıtı birine hayranlık duymaya başlar. Tuna, Ada sayesinde koşulsuz sevginin ne demek olduğunu öğrenir. Ada da aynı şekilde yapıt boyunca bu iki kardeşle biri koşulsuz sevgiye, diğeri ise hayranlık ve tutkuya dayanan ilişkiler yaşar. Odak figürler arasındaki bu ilişkilerin oluşumu, gelişimi ve değişimi incelendiğinde bu süreçleri etkileyen en önemli etmelerin odak figürlerin kişilik özelliklerindeki bezerlik ve farklılıklara dayalı olduğu görülür.

2.KARAKTERLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN İNCELENMESİ

2.1 Tuna

Buket Uzuner'in "Kumral Ada Mavi Tuna" yapıtının odak figürlerinden Tuna, İstanbul'un Üsküdar ilçesinin bir semti olan Kuzguncuk'ta ev hanımı bir anne ile terzi bir babanın ikinci oğulları olarak dünyaya gelir. Tuna'nın klasik; güçlü ve korkusuz erkek çocuğu tiplemesine uymayacağı daha o, çocukluk çağlarındayken belli olur. Arkadaşları ve ağabeyi sokakta ağaçlara tırmanıp, futbol oynarlarken o elişleriyle uğraşmaktan hoşlanır. *"Aras ve arkadaşları futbol oynayıp, gürültüyle boğuşurken, ben eski dergilerden resimler kesip, elişi kağıtlarından elbise modelleri yapardım."* (Uzuner, 69)

Tüm hayatı boyunca özgüven eksikliği yaşayan odak figür, her ne kadar bulunduğu ortamlarda kendisini hep arka planda hissetse de hiçbir zaman çevresindekilere içerlemez, kızgınlığı hep kendisinedir. Bu nedenledir ki; hayattaki ilk ve tek aşkı olan Ada'nın ağabeyi ile ilişkisini hiç kıskanmaz, ne Ada'ya ne de Aras'a kırgınlığı ya da kızgınlığı vardır; tersine bu iki karakterin kişiliklerine hayatı boyunca hayran olur. Bu iki dikbaşı, korkusuz, başarılı, kibirli ve güçlü karakterin yanında onların üstünlüğünü sorgulamadan kabullenir. Hassas, duygusal ve duyarlı bir karakter olan Tuna'nın, aşık olmadığı ve hiçbir zaman da olamayacağı bir kadın olan; Ada'nın kuzeni Meriç'le evlenmesinin nedeni de yine kendinden önce başkalarının mutluluğunu düşünmesidir. Çocukluklarından beri Tuna'yı çok seven, peşinden koşan ve bir gün beraber olacakları inancından hiç vazgeçmeyen Meriç'le sırf o, daha fazla üzülmesin, kendi çektiği acıları çekmesin düşüncesiyle evlenir.

Bir edebiyat tutkunu olan Tuna'nın bu merakının gelişmesinde daha çok küçükken tanıştığı Ada'nın şair dayısı Doğan Gökay etkili olur. Tuna'nın yaşamında ağabeyi ve Ada gibi hayran olduğu bir diğer insandır onun 'Şair Dayı'sı. Tuna, bilgisine, kültürüne, daima haklı oluşuna, cesaretine ve özgüvenine hayranlık duyar Şair Dayı'nın. Yaşamı boyunca böyle güçlü bir karakterin gölgesinde kalmış olan Tuna, şiir yazmayı çok sevmesine karşın yazdığı şiirleri kimseye okutmaz, okutamaz. İddiasız kişiliği nedeniyle hayattaki belki de en büyük tutkularından biri olan şiir yazmayı 'şair' gibi iddialı bir ünvanla devam ettirme cesaretini kendinde bulamaz.

Yapıtın geçmişle; büyüdüleri semt olan Kuzguncuk'la ilgili bölümleri Tuna'nın ağzından anlatıldığı için Tuna da, Ada ve Aras gibi iki baskın karakter arasında yetişmenin kendisi gibi sessiz, özgüveni çok gelişmemiş, hırssız bir insan için aslında hep ikinci planda kalmak demek olduğunu yapıt boyunca sık sık dile getirir. Bu nedenle yapıtın bu bölümlerinin Tuna'nın ağzından anlatılıyor oluşu Tuna'nın kendisi hakkındaki bu gibi tespitlerine bir özeleştirici niteliği kazandırır.

"Ah Ada, ah yaramaz kız! Gerçeklerle çabucak kırılan yüreğimi düşlerinle sevince boğmayı nasıl da bildin ve hep başardın sen!" (Uzuner, 124)

2.2 Aras

"Kumral Ada Mavi Tuna" yapıtının bir diğer odak figürü olan Aras ise oldukça zeki, çalışkan, hırslı ve başarılı bir karakterdir. Satrançta dereceleri vardır, fizik dahisi olarak adlandırılır. Katıldığı her yarışmadan, girdiği her sınavdan mutlaka bir derece alır; bu nedenle zamanla Aras'ın bu başarıları hem aile içinde hem de tüm çevresinde oldukça sıradan ve olağan bir durum olarak karşılanmaya başlanır. O Aras'tır ve zaten başaracaktır. *"Annemin büyük oğlu*

işte bu düşlere layıktı. Aras güçlü, zeki ve kararlıydı. Bir erkekte aranacak en önemli özellikler onda vardı. Üstelik çok yakışıklıydı, ne istediğini biliyor ve mutlaka kazanıyordu.”
(Uzuner, 143)

Aras'ın özgüveni çok gelişmiştir; hiçbir şeyden, hiç kimseden korkusu yoktur. Kendisine her konuda son derece güvenir; başaramamak sözcüğü yoktur onun sözlüğünde. Bu nedenle dışarıdan bakan bir kişi tarafından kendini beğenmiş, egosu yüksek ve kibirli bir insan olarak betimlenebilir. Aslında onun tek derdi hayatında önem verdiği insanların gözündeki hata yapmayan mükemmel duruşunun yarattığı hayranlığı asla yitirmemektir.

Etkileyici ve dikkat çekici bir dış görünümü olan Aras, James Dean'e benzetilir. Aras, kişilik özelliklerinden önce dış görünümüyle girdiği her ortamda özellikle kızların olmak üzere tüm dikkatleri üzerine çekmeyi başarır. Fiziksel özellikleri kişiliğiyle birleştiğinde ise her yönüyle baskın ve güçlü bir karakter ortaya çıkar.

“Yakışıklılık konusu Aras'ın tekelindeydi; herhangi bir yere adım atar atmaz yakışıklılığı ve erkeksi varlığı hemen fark edilir, adeta ortamın atmosferi değişirdi. İstisnasız bütün kızlar mutlaka ağabeyime dönüp dönüp bakarlardı.” (Uzuner, 176)

Bu kadar güçlü ve başarılı bir kişiliğe sahip olmasına karşın Aras, duygularını belli etme konusunda oldukça çekingendir. Duyguları onun tek zayıf noktasıymışçasına onları dışa vurmaktan korkar. Duygularını belli etmemenin onu daha güçlü kıldığına inanır. Bu nedenle içine kapanıktır. Duygularını belli etmediği, ölçüde de gururludur. Daha ilkokuldayken başkanlık seçimleri sırasında vaat ettiklerini, başkan seçildikten sonra yerine getiremediği için çok üzülecek kadar dürüst, sorumluluk bilinci gelişmiş biridir. *“Aras az konuşan, içe dönük*

insanların pek çoğu gibi fazla hassas ve gururluydu. Sözüünü tutamamak ağabeyimi çok üzmüştü.” (Uzuner, 107)

Sakin ve güvenli bir hayat Aras’a göre değildir. Bir işi bitirdiğinde asla tatmin olmaz; o işin daha iyisini, daha güzelini, daha mükemmel bir biçimde yapmayı amaçlar. Her daim başarıya ulaşacağına kesin gözüyle bakılan bir genç olduğundan bu kendini sınamaların ve kanıtlamaların her birinin sonu nasıl biteceğinden emindir; yalnız birinde yanılır. Bir gece, hayatında en önem verdiği kişiler olan Tuna ve Ada’ya ne kadar güçlü, korkusuz ve cesur olduğunu kanıtlamaya çalışırken hayatını kaybeder Aras.

2.3 Ada

Yapıtın başka bir odak figürü olan Ada; özgüveni tam, kendine son derece güvenen ve kendisini çok seven bir karakterdir. Bu nedenle içinden geçen hiçbir şeyi dışa vurmaktan çekinmez. Bunu yaparken, kendinden emin tavrından asla vazgeçmez. İnatçıdır, hırslıdır. Kafasına koyduğu her şeyi başarıyla yapmak, başladığı her işi kusursuz ve istediği biçimde bitirmek zorundadır. Bu nedenle zafer kazanma tutkusu onun kişiliğinin en zayıf noktalarından biridir. *“Zafer kazanmış olmak, Ada için her şeyden daha önemlidir! Bu, onun hep en zayıf yanlarından biri olarak kaldı.” (Uzuner, 142)*

Küçüklüğünden beri her konuda bir fikri, söyleyecek bir sözü vardır Ada’nın. Nedenini, nasılı bilmediği konularda bile konuya baştan sona hakimmişçesine yorum yapar. Bilmediğini asla belli etmez, kabullenmez. Örneğin, daha ilkokula giderken, Tuna her ne konuda olursa olsun bilmediği, öğrenmek istediği ne varsa önce Ada’ya sorar. Ada daha küçük yaşındaki bu tavırları nedeniyle çevresindeki insanlar tarafından biraz ukala ve

büyümüş de küçülmüş olarak nitelendirilir. *“Bazılarına biraz ukala, kendini beğenmiş, gereğinden fazla özgüvenli görünen, belki de bu yüzden bazen zor, bazen başa çıkılamaz gelen bu kadın, aynı nedenlerle benim için benzersiz, çok özel birisi.”* (Uzuner, 9) Büyüdüğünde bile Ada çocukluğundan beri süregelen bu alışkanlığını kaybetmez. Belki her şeyi bildiğini iddia eden tutumundan vazgeçmiştir ancak hala bazı konularda yanlış yaptığını kabullenmez. Bu defa kabullenmeme biçimi doğruluğunu iddia etmek değil, yanlış olduğunu bilmezlikten gelmektir.

Ada'nın bu özellikleri onun başkaları tarafından kibirli, bencil, çok bilmiş olarak algılanmasına neden olur ancak o bunların hiçbirine aldırmaz. Ada'nın kendini çevresindeki herkese sevdirmek, herkesin gözünde mükemmel ve kusursuz imajı yaratmak gibi bir derdi yoktur. Ada sadece sevdiği ve değer verdiği insanların gözündeki yerini umursar ve bu yer daima en ön sırada olmak zorundadır. Önem vermediği insanların kendisi hakkında söylediklerini ve düşündüklerini asla umursamaz. *“Bu birkaç sevdiği kişi dışındakilerse ona vız gelir, tırıs gider.”* (Uzuner, 179)

Ada, risk almayı seven bir karaktere sahiptir. Tutkularını hayatı boyunca asla geri plana atmaz ve onları istediği gibi yaşabilmek için elinden ne geliyorsa yapar. Bu nedenledir ki Ada, toplumda her daim kabul gören ve takdir edilen doktorluk, mühendislik gibi meslekler yerine fotoğrafçı olmayı seçer. Fotoğrafçılığa olan tutkusunu ve bu alandaki yeteneğini keşfettikten sonra ilk ve tek mesleğinin bu olması gerektiğine karar verir. Hiçbir maddi garantisi olmayan böyle bir mesleği seçmiş olmasının Ada'nın hayatı boyunca tutkularına öncelik verdiğini ve onlar uğruna risk almaktan çekinmediğini gösterdiği söylenebilir.

Ada'nın dış görünüşü de etkileyici kişiliğini destekler niteliktedir. Kumral teni ve ela gözleriyle son derece sıra dışı ve alımlı bir görüntüsü vardır. Dış görünüşüyle her yönüyle güçlü, ayakları yere sağlam basan, kimseye ihtiyacı olmayan, özgür bir kadın izlenimi yaratır. Dıştan böyle görünmesine rağmen Ada aslında içten içe oldukça duygusal, hassas ve gururludur. O da Aras gibi duygularını dışa vurmaktan güçlü kişiliğini zedeleyecek endişesiyle çekinir. *“Dışarıdan bakınca kibirli, çok bilmiş, dikbaşlı, alaycı ve korkusuz görünen, halbuki yakını olmasına izin verdiklerinde duyarlı, kırılğan ve ölümüne gururlu olduğu iyi bilinen biridir.”* (Uzuner, 9) Ada her zaman güçlü olmak zorunda hisseder kendini, bu nedenle çok samimi olduğu insanlarla bile arasında onu hayal kırıklıklarından ve üzüntülerden koruyacak bir kalkan vardır. Bu görünmez kalkanı sadece bir kişi ile arasına koymaz, o kişi de Tuna'dır.

3. KARAKTERLERİN KİŞİLİK ÖZELLİKLERİNİN VE ARALARINDAKİ İLİŞKİLERİN KARŞILAŞTIRILMASI

3.1 Tuna ile Aras

İnsanların kişilik özelliklerinden, yakınlık dereceleri ne olursa olsun, birbirleri arasındaki ilişkileri etkilenir çünkü iki kişi arasındaki ilişkinin temellerini şekillendiren iki tarafın da iyi kötü tüm özelliklerinin birbirleri tarafından takdir edilmesi, kabullenilmesidir. Buket Uzuner'in "Kumral Ada Mavi Tuna" yapıtında da ağabey-kardeş arasındaki ilişki yansıtılır ve bu ilişkinin karakterlerin kişilik özelliklerinden ne derece etkilendiği yapıt boyunca bu ilişkideki kardeş rolünü üstlenen odak figür Tuna'nın ağzından dile getirilir.

Tuna ve Aras'ın kişilik özellikleri karşılaştırıldığında ikisinin tamamen zıt karakterlere sahip olduğu görülür. Tuna'nın kişiliği, Aras'ın güçlü ve baskın karakteri yanında zayıf ve sili kalır. Bunu kendisi de ifade eder. Tuna, başkalarına kendinden çok değer veren, onların mutluluğunu kendininkinden öne koyan bir kişiliğe sahipken Aras daha ben merkezci, kendini herkesten çok düşünen ve seven bir karakterdir. Tuna, özgüven eksikliği yaşarken; Aras kendine her konuda güvenir. Bu nedenle Tuna, hep geri planda kalır; ancak bundan rahatsızlık duymaz. Aras ise girdiği her ortamda dikkatleri hemen üzerine çeker. Hatta buna o kadar alışmıştır ki sakin ve kibirsiz tavırlarıyla insanların daha da çok takdirini kazanmayı bilir. Kendinden her zaman son derece emindir. *“Onun yüzünde elde edilmesi güç olduğuna dair baştan çıkarıcı bir ciddi bir ifade vardı ve bu ifade bir çeşit meydan okuyuş duygusu yaratıyordu. Aras'ın iyice çekici kılan da buydu!”* (Uzuner, 190) Ayrıca Aras toplumun bir erkekten beklediği güç, başarı, yakışıklılık, cesaret ve korkusuzluk gibi özelliklere sahip kusursuzca yakın bir erkek çocuk profili çizerken Tuna bu özelliklerin çoğundan yoksundur. *“Yırtıcı, vuruşkan, atak ve lider karakterli erkek çocuklarından değildim. Hiç olmadım. Ben ikili ilişkilerde iyiydim ve sakin güvenli ortamlarda daha başarılıydım.”* (Uzuner, 69) Odak figür, dikkat çekici bir fiziğe sahip olamamakla beraber kendinden emin insanların sağlam duruşuna da sahip değildir. Dolayısıyla Tuna, toplumsal beklentilerin üzerinde yarattığı baskıyla kendini hep yetersiz hisseder.

Aras'ın Tuna'ya göre bu baskın kişiliği, egosu gelişmemiş bir kişiliğe sahip olan Tuna'da ağabeyine karşı bir hayranlık duygusu uyandırır. Tuna ağabeyinin başarılarına, cesaretine ve özgüvenine hayrandır. Kendisinin sahip olamadığı tüm özellikler Aras'ta var olduğu için onu kusursuz ve mükemmel biri olarak görür. Ağabeyine hiçbir şekilde karşı çıkmaz ve onun her söylediğine sorgulamadan inanır, her davranışını onaylar. O kadar ki hayattaki ilk ve tek aşkı olan Ada'nın ağabeyiyle ilişkisine bile tepki göstermez. Bu iki baskın ve güçlü karakterin

birbirleri için yaratıldıklarını düşünür. *“Tanrım o ikisi nasıl da birbirlerine benziyorlardı!”* (Uzuner, 109) Odak figür, ağabeyi gibi mükemmel erkek tanımına uyan biri Ada’yla beraberken kendisinin ona asla rakip olamayacağına inanır. Kendini Ada’ya yakıştıramaz. Aras’a öylesine hayrandır ki onun güçlü kişiliği, varlığı onun kendini güvende hissetmesini sağlar. *“Artık güvencedeydim. Bilenler, ağabey desteğinin tadını tanırılar. Hele benimkisi gibi güçlü, cesur ve akıllı bir ağabeyi olanlar...”* (Uzuner, 71)

Aras da küçük kardeşinin kendisinden ve belki de mahalledeki tüm erkek çocuklardan farklı olduğunun bilincindedir ve belli etmese de bundan az da olsa rahatsızlık duyar. Bunun Tuna’da farkındadır aslında. *“Onun istediği gibi bir erkek kardeş olmadığımı biliyordum zaten.”* (Uzuner, 232) Aras, Tuna’nın kendisine olan hayranlığının da farkındadır. Bu nedenle Aras, yaşıtı erkek çocukları gibi güçlü ve cesur olamayan küçük kardeşini koruma ve kollama görevini üstlenir. *“Örneğin Aras, küçük erkek kardeşinin ve sevgilisinin kahramanı olmayı çok önemserdi, ama bunun yüzünü vurulmasından utanır, hatta canı sıkılırdı. Oysa bunu korumak ve sağlamak için canını bile verirdi.”* (Uzuner, 354)

Aras, kardeşi zor durumda olduğunda hiç tereddüt etmeden yardımına koşar. Ada, Tuna’nın kendisiyle arkadaş olabilmesi için üç tane kertenkele yakalayıp bunların kuyruklarını suyun içine attıktan sonra bu suyu içmesini istediğini söylediğinde, kardeşinin zor durumda olduğunu görüp kertenkeleleri yakalaması gibi olaylar Aras’ın bu yanını gösterir. Bunu yapmasını Tuna’dan Ada’nın istediğini öğrenince de kardeşini o suyu içmekten kurtaran yine Aras’tır. Aras, küçük kardeşinin her zaman kurtarıcısıdır, kahramanıdır. Onun kendine hayranlığından mutludur. Bu nedenle Ada ortaya çıkıp kardeşinin hayranlık duygusuna ortak olunca ilk önce sinirlenir. Kardeşinin ilgisini kendisinden çalmaya çalışan bu yeni rakibe çok

uzun bir süre tepkili kalır. *“Ada ortaya çıkıp, mahallede ilgi uyandırmaya başladıktan sonra, kendi ünü gölgelenen Aras’ın rahatı kaçmıştı.”* (Uzuner, 95)

3.2 Ada ile Aras

“Kumral Ada Mavi Tuna” yapıtında okuyucuya sunulan aşk üçgeninin bir tarafı olan Ada ve Aras arasındaki ilişkinin bu iki karakterin kişilik özelliklerinden oldukça etkilendiği hatta ilişkilerinin temelini birbirlerine karşı olan duygularından çok, benzeyen kişilik özelliklerinin yarattığı çekiciliğin oluşturduğu söylenebilir.

Ada ve Aras yapıt boyunca güçlü ve kendinden emin karakterleri ile öne çıkarlar. Özgüvenleri ve egoları yüksektir. İkisi de çok zekidir. Zafer kazanma hırsı ikisinin de en zayıf noktalarından biridir; bu nedenle inatçı ve hırslıdırlar. Giriştikleri her işte başarılı olmak zorundadırlar. Yaptıkları işten de hiçbir zaman tam anlamıyla tatmin olmazlar. Her zaman daha iyisini, daha mükemmelini yapmak için çabalarlar. Bu nedenle sürekli kendilerini kanıtlama, sınama yarışı içindedirler.

“O ikisi ‘adrenalin tipi’ denen insanlardandı. Yarışmak, meydan okumak, sürekli kendilerini yenilemek sınamak ve aşmak heyecanıyla yaşamayı seviyorlardı. Ada ve Aras bu heyecanla besleniyorlardı, düz ve güvenli bir hayat onları açlıktan öldürürdü!” (Uzuner, 106)

Aras ile Ada’nın daima üstün olduklarını kanıtlama çabaları ilişkilerinin de temelini oluşturur. Kendilerine bu kadar benzeyen güçlü bir kişiyle tanışmanın etkisiyle ikisi de panikler. Tanışma anlarından, kişilikleri oturuncaya dek geçen sürede birbirleriyle sürekli rekabet

halinde oldukları görülür. *“Fakat onlar birbirleriyle didişmeye, birbirlerini yorgun düşürmeye bayılıyorlardı... Tam birbirlerinin dişine göre yaratılmışlardı!”* (Uzuner, 141)

Ada ve Aras aslında kendilerine hayran iki figürdür. Bu nedenle yaşları biraz daha ilerlediğinde karşılarındaki kişinin de kendileri gibi baskın ve güçlü bir kişiliğe sahip olduğunu gördüklerinde öz benliklerine hayranlıkları; birbirlerinin güçlü kişilik özelliklerine hayranlığa dönüşür. Bu bağlamda iki odak figürün kişilik özellikleri aralarındaki ilişkiyi; aşkı da biçimlendirir ve yaşadıkları aşkı diğer aşklardan farklı kılar. Aralarındaki aslında koşulsuz sevgiye dayalı olan aşk değil; kendi benliklerinin sahip olduğu özelliklerin karşı cinsiyetteki farklı bir vücutta can bulmuş haline duydukları hayranlık olduğu söylenebilir. Ada gibi zor beğenen ve sıradışı bir kişinin takdirini kazanmış olmak Aras'ı oldukça tatmin eder. Aynı şekilde Ada da bu kadar yakışıklı, başarılı ve tuttuğunu koparan bir genç tarafından beğenilmenin gururu içerisinde. *“Onlar, egosu çok gelişmiş insanların hep başına geldiği gibi öz-aşklarının yansımasını aşk sanıyorlardı.”* (Uzuner, 223)

Ada ile Aras'ın kişilik özellikleri arasındaki farklılıkların da aralarındaki ilişkiyi etkilediği görülür. Aras son derece utangaç, duygularını belli etmeyen ve içe kapanık bir karakter sergilerken Ada; fazlaca cüretkar, sözünü sakınmayan ve bu nedenle de çevresindeki insanlar tarafından birazcık patavatsız olarak nitelendirilir. *“Fakat asıl önemlisi Aras aşırı utangaç, Ada fazlaca cüretkardı.”* (Uzuner, 191) Ada, Aras'ın bu utangaç ve sıkılgan tavırlarını çözmüş olmasına karşın Ada'nın Aras'ın duygularının etrafına ördüğü duvarı bir türlü yıkamaması ilişkilerinde zaman zaman iletişimsizliğe ve anlaşmazlıklara neden olur.

İki figürün dış görünüşleriyle kişiliklerinin mükemmel bir biçimde birbirini tamamlaması sonucu ortaya çıkan tümlenmişlik, aralarındaki ilişkinin en çekici yanı gibi görünse de aslında

en zayıf noktalarından birini oluşturur. Aras'ın yakışıklı, karizmatik ve ciddi; Ada'nın ise güzel, alımlı, sıradışı ve kendinden emin görüntüsünün birbirlerini cinsel yönden çekerek aralarındaki hayranlık temelli ilişkiye tutku boyutu da kazandırdığı söylenebilir.

Aras'ın yakışıklılığı ve erkeksi varlığının pek çok kıızı etkilemesi, Ada'nın etkileyici ve seksi dış görünüşünün birçok erkek tarafından hayranlıkla karşılanması Ada ile Aras'ın ilişkilerinde ikisinin de kişilik özelliklerinden belki de en çok öne çıkan olan rekabet ve meydan okuma meraklarını yaşatma imkanı verir. *“Aras, sevgilim... Aras'la benzediğimiz yalnızca iki konu vardı: aşırı gururumuz ve alkışlanma ihtiyacımız.” (Uzuner, 354)*

Aras ile Ada'yı birbirlerinden ayıran bir başka özellikleri ise hayattan beklentilerindeki farklılıktır. Aras, geleneksel bir yapıya sahiptir. Gemi inşaat mühendisliğini deniz subayı olarak okuyup hayatını bu doğrultu da şekillendirmek ister ancak Aras'a göre son derece özgürlüğüne düşkün biri olan Ada ise hayatında sürprizler ve maceralar olmasını arzular. Bir yere ve hatta bir kimseye bağlı olarak yaşamak istemez.

“Sahiplenmek duygusundan korkanların çoğu gibi Ada da içten içe Aras'ı sahipleniyor, ama bunu açık etmeyi kendine yediremiyordu. Sahiplenilmekten hiç hoşlanmayanların tümü gibi Aras da aşırı alıngan davranıyor ama Ada'yı yitirmekten feci korktuğu için dengeyi korumaya çalışıyordu..” (Uzuner, 191)

Bütün bu sebepler nedeniyle kişilik özellikleri incelenecek olursa birbirleri için yaratılmış gibi gözükseler de Aras ile Ada aslında ilişkilerinde birbirlerini çeken kişilikleri gibi baskın bazı çatışan özellikleri nedeniyle birbirlerinden ayrılır. Aras'ın sahiplenilmekten çekinmesi, Ada'nın ise sahiplenilmekten korkması bunların en önemlilerindedir.

3.3 Ada ile Tuna

“Kumral Ada Mavi Tuna” yapıtındaki aşk üçgeninin diğer yarısı olan Ada ve Tuna ise ilk bakışta taban tabana zıt karakterler olarak görülür fakat daha derinden incelendiğinde ikisinin aslında birbirlerinin farklı kişilik özelliklerini tamamlayarak, eksik yönlerini giderdikleri görülür.

Ada; özgüveni çok yüksek, kendinden son derece emin bir karaktere sahiptir. Yanlışlarını, kabullenmek istemez, kendine hayrandır. Buna karşın Tuna kendinden çok sevdiklerini düşünen, kendi isteklerinden çok onların isteklerine önem veren egosu gelişmemiş bir kişiliğe sahiptir. *“O benim yaşantımda çok çok özel birisi... Üzerine titrediğim, çok sevdiğim, çok özlediğim bir insan... Beni mutsuz etmesi pahasına bile olsa, mutluluğunu, kendiminkinden daha çok önemseydiğim kişi...”* (Uzuner, 87)

Tuna, kendine güvenmediği için her zaman arka plandadır. Ada inatçıdır ve bu nedenle bir şeye karar verdi mi onu mutlaka gerçekleştirmeye çalışır. Bu özelliği ona tutkularının, isteklerinin ve hayallerinin peşinden koşma olanağı sunar. Tuna ise özgüven eksikliği yaşadığı için istediklerini gerçekleştirecek cesareti kendinde bulamaz. Bu nedendir ki Ada, fotoğraf sanatçısı; Tuna ise asıl tutkusu olan şiir yazmayı meslek haline getirmekten çekindiği için edebiyat öğretmeni olur. Ada aynı zamanda güzel ve çekici bir dış görünüme sahiptir ve bu ona girdiği ortamlarda dikkati kendi üstüne çekme ve karşısındaki insanı daha kolay etkileme olanağı verirken, Tuna fiziksel anlamda da sili bir karakterdir.

“Onu anlatmak için, ‘güzel’, ‘boylu poslu’, ‘sarışın/esmer’, ‘şahane’ gibi sözcükler kullanmak haksızlık olurdu .... Dingin ve içine sinmiş bir güzelliği onunkisi.” (Uzuner, 21)

Tuna kıvrık saçları ve mavi gözleriyle pek de yakışıklı olmadığı düşüncesindedir. Dış görünüşü hakkındaki bu güvensizliği, hem özgüven eksikliğini yaratan neden hem de özgüven eksikliğinin yarattığı bir sonuç olarak düşünülebilir. Ayrıca Ada sevdiği ve değer verdiği bir kişinin her şeyi olmak isteyen ve gerekirse bunu elde etmek için her türlü rekabete hazır bir mizaca sahiptir. Tuna ise sevdiği kişi için her şeyi yapabilir, onu mutlu etmek için her şeyi göze alabilir; yapabilecekleri içinde hiçbir şey yapmadan kenara çekilmek de vardır.

Ada ile Tuna'nın kişilik özelliklerinden ilk bakışta göze çarpan farklılıklar olsa da aslında ikisinin oldukça fazla ortak yönü de olduğu söylenebilir. Ada belli etmek istemese de aslında Tuna gibi çok duygusal bir karakterdir. İkisi de sevdiklerine çok değer verirler. Onların üzülmelerine asla tahammül edemezler, başlarına bir şey gelmesinden korkarlar. Değer verdikleri kişileri onları mutsuz edecek herkesten ve her şeyden sakınmak isterler.

Ada ile Tuna'nın birbirlerini tamamlayan bu kişilik özellikleri onların ilişkilerini şekillendiren ve sağlamlaştıran temel unsur olduğu söylenebilir. Tuna, Ada'nın güçlü, herkese, her şeye kafa tutan kişiliğine hayrandır ancak aynı zamanda ona aşıktır da... O, hayatında bir daha kimseyi bu kadar çok sevmeyeceğinin farkındadır. *“Daha önce hiç prenses görmemiştim ama bence bir prenses işte tam böyle biriydi. O da bunu biliyor olmalıydı. Çünkü halktan birine kendisiyle oyun oynamasına izin verebileceğini duyurmuş ve artık iç rahatlığıyla saraya dönüyordu.” (Uzuner, 67)*

Tuna Ada için her zaman, her şeyi yapmaya hazırdır. Ona olan aşkı o kadar fazladır ki ona zarar gelme ihtimalini düşünmek bile canını acıtır; Ada'yı koşulsuz sever; Ada'nın da kendisini sevdiğini bilmek ve onun yanında olmak odak figüre yeter. *“Ayrıca benim için asıl önemli olan Ada'yla birlikte olmak ve onun beni sevdiğini bilmektir. Daha fazlasını hiç istemedim. Sanırım herkesin bir sevme tarzı vardır ve benimki de buydu...”* (Uzuner, 106)

Tuna, Ada ile büyür. Hayat hakkındaki pek çok gerçeği Ada ile ilişkisinden öğrenir. En önemlisi aşkın ne demek olduğunu ve insanın hayata bakışını ne derece etkileyebileceğini Ada sayesinde öğrenir.

Ada da Tuna'yı çok sever, çünkü onun yanında kendisini ifade etmek için çaba harcamasına, yanında sürekli güçlü gözükmeye çalışmasına gerek yoktur. Tuna onu her haliyle, olduğu gibi sever. Ada bu gerçeğin farkındadır ve Tuna'ya çok değer verir. Tuna onun için bir dostun, bir kardeşin ve bir sevgilinin aynı bedende toplanmış hali gibidir. Ada bu nedenle, bu kadar değer verdiği insanının, Tuna'nın, masumiyetini korumak ister, onu yıpratmak istemez. Ondan yaşça büyük olduğu için ona bir zarar gelmemesi için Tuna'yı daima korur, kollar ve belki de bu nedenle Tuna, Ada'nın gözünde hep çocuk kalır. *“Sen hiç kimsenin olamayacağı kadar çok şeyimsin benim.... Yalnızca bir arkadaş, bir kan kardeş, bir sırdaş, birçok yakın dost değil, bir büyük sevgisin sen... Aslında belki öbür yarımısın?”* (Uzuner, 314)

Ada ile Tuna'nın ilişkisi incelendiğinde ikisinin ilişkisinin iki sevgili ya da iki dost arasındaki ilişkiden çok daha öte bir durum olduğu görülür. İkisi de birbirini koşulsuz sevmektedir. Birbirlerinin en zayıf noktalarının, zaaflarının farkındadırlar ve birbirlerini incitecek, üzecek, her hareketten sakınırlar. Aynı zamanda birbirleriyle fikir alışverişinde de bulunabilirler çünkü zevkleri, ilgi alanları ve hayata bakış açıları benzerdir. *“Biz, onların anlayamayacağı*

bir bağla bağlıyız birbirimize... Çünkü aslında benim bir yanım Tuna, Tuna'nın da bir yanı ben!" (Uzuner, 357)

Birbirleri için bu derece önemli iki insanın arasındaki ilişkiyi bir kalıba oturtmak oldukça zordur. Nitekim kendileri de bunu başaramazlar ve Tuna başka biriyle evlenerek, Ada da kendini mesleğine adanarak yollarını çizerler ancak birbirlerine karşı duydukları sevgi hiç eksilmez.

4. SONUÇ

Buket Uzuner'in "Kumral Ada Mavi Tuna" yapıtında farklı kişiliklerin aralarındaki ilişkiler yansıtılmış, bu tezde de farklı kişilik özelliklerinin bireyler arasındaki ilişkilere etkisi odak figürler üzerinden irdelenmiştir. Tuna çekingen; ve silik kişiliği nedeniyle hayatının tek aşkı olan Ada'yı bir türlü elde edememiş ve hayatı boyunca hep geri planda kalmış, Ada ve Aras ise kendilerini mükemmel olarak gördükleri için çevrelerine ve birbirlerine sürekli bunu kanıtlama ihtiyacı hissetmişlerdir. Bu nedenle bu karakterlerin kişilik özelliklerinin, hayatlarının önemli bir parçası olan birbirleriyle ilişkilerini etkileyerek aslında kendi yaşamlarını da şekillendirdiği görülmüştür.

Yapıttaki ağabey-kardeş ilişkisinin yanı sıra, kadın erkek ilişkilerini yansıtan Ada, Aras ve Tuna arasındaki aşk üçgeninin, birbirine zıt ve benzer kişiliklerin birlikteliklerinin ne denli farklı bağlarla kurulabileceği gerçeğini vurguladığı söylenebilir.

Kişilikler zamanla, insanlar büyüdükçe, değiştikçe onlarla beraber değişir, gelişir. Bu nedenle herkesin kişiliğinin oturması için zamana ihtiyacı vardır. Kişi, ancak kişiliği şekillendiğinde

hayattan beklentilerinin ve isteklerinin tam olarak farkına varabilir. Buket Uzuner'in "Kumral Ada Mavi Tuna" yapıtında Aras, üç odak figürün de kişilik özelliklerinin tam olarak oturmadığını bir dönemde hayata veda etmiştir. Dolayısıyla Ada hiçbir zaman Aras'ın kendisi için uygun bir eş olup olamayacağını bilememiş ve hayatı boyunca on yedi yaşındaki büyük aşkı Aras'a takılıp kalmıştır. Aslında zıt karakterlere sahip olsalar da içlerinin benzediğini bildiği Tuna'yla beraber olmaları gerektiğini bir türlü kendine itiraf edememiştir. Aras'ın anısına duyduğu saygı nedeniyle de belki hayatının aşkı olan Tuna ile bir ilişkiye başlamaya cesaret edememiştir. Bunun yerine onunla ilişkisini 'sevgili' kalıbına sokarak kirletmek istemediği bahanesiyle kendini avutmuştur. Tuna içinse her şeyden önemlisi Ada'nın huzurlu olması olduğu için kendini bir kez daha geri plana çekmiş ve hayatının aşkının mutluluğu için onun kararına saygı duymuştur.

Yapıttaki kadın erkek ilişkilerini yansıtan Ada, Aras ve Tuna arasındaki aşk üçgeninin, birbirine zıt ve benzer kişiliklerin birlikteliklerinin ne denli farklı bağlarla kurulabileceği gerçeğini vurguladığına değinilmiştir. İnsanların her yönden birbirlerini tamamlayıcı olmaları bir birlikteliğin sağlam temelli ve uzun süreli olması için önemlidir. Kişilerin hayattan beklentilerinin, ilgi alanlarının ve bilgi birikimlerinin ilişkileri canlı tutmaya yardımcı olduğu söylenebilir. Sağlıklı olan, mükemmel bir ilişkiden çok birbirlerini eğrisiyle doğrusuyla tamamlamaya çalışan iki insan arasındaki bağıdır. Yapıtta Ada ile Tuna arasındaki ilişkinin; birbirlerine karşı hiç bitmeyen sevgilerinin bunu kanıtlar nitelikte olduğu söylenebilir. Ada'nın Aras ile ilişkisinde yaşadıkları ve hissettikleri kusursuz gibi görünse de aslında Ada'nın kendini tümlediği Tuna ile ilişkisinin daha kuvvetli olduğu düşünülebilir.

Yapıttaki odak figürlerin iç içe geçmiş ilişkileri aracılığıyla insanlar arasındaki ilişkilerin gidişatında belirleyici olanın kişinin iyi ya da kötü kişilik özellikleri ve bunların karşıdaki kişi tarafından ne ölçüde kabul edilebileceği olduğu görülmüştür.

Sözcük Sayısı: 3967

KAYNAKÇA

Uzuner, Buket. Kumral Ada Mavi Tuna. 12. bsm. İstanbul: Remzi Kitabevi, Aralık 1997